

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA POSAVSKA
OPĆINA ODŽAK
Općinski načelnik
Broj: _____ 2014.

DOKUMENT OKVIRNOG PRORAČUNA
OPĆINE ODŽAK ZA PERIOD 2015.-2017. GODINA

Odžak, svibanj / lipanj 2014. godine

Sadržaj:

Poglavlje 1: Uvod u Dokument okvirnog proračuna

Poglavlje 2: Srednjoročna makroekonomska prognoza

Poglavlje 3: Srednjoročna fiskalna strategija

Poglavlje 4: Upravljanje potrošnjom

Poglavlje 5: Proračunski prioriteti

Poglavlje 1: Uvod u DOP za 2015.-2017. g.

U skladu sa Zakonom o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 103/13), pripremljen je Dokument okvirnog proračuna (DOP) općine Odžak za period 2015.- 2017. godina.

Izrada Dokumenta okvirnog proračuna za trogodišnji period postala je uobičajena praksa na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini . Budući da se temelji na politikama i prioritetima Općinskog načelnika kao nositelja izvršne vlasti, DOP je koristan instrument u stvaranju kvalitetnijeg strateškog osnova za raspodjelu proračunskih sredstava.

Dokument okvirnog proračuna za period 2015.-2017. izlaže fiskalnu strategiju i proračunske planove za slijedeće tri godine i ima za cilj da razvije stratešku osnovu za pripremu proračuna.

Temelji za izradu proračuna zasnivaju se na procjeni gospodarskog razvoja, potrebama socijalnoga sektora, makroekonomskih pokazatelja, te procjeni prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene DOP-om.

Višegodišnje planiranje i priprema DOP-a započela je 2006. godine u okviru Ministarstva financija F BiH, uz potporu Odjela za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID), a tehničku pomoć pružila je konzultantska kuća PKF.

Jedan od bitnih ciljeva DOP-a je da osigura sveobuhvatan i konsolidiran okvir planiranja rashoda i izdataka na razini cijele Županije Posavske, čime je osigurano objedinjavanje podataka o fiskalnom stanju Županije Posavske, te općina u njezinom sastavu, kao i izvanproračunskih fondova.

Služba za financije predlaže Općinskom načelniku da razmotri i usvoji DOP općine Odžak za period 2015.-2017. godina, kao temelj za pripremu, planiranje i izradu proračuna i finansijskih planova u nastupajućem periodu.

Poglavlje 2: Srednjoročna makroekonomska prognoza

Ovo poglavlje sadrži glavne makroekonomske pretpostavke na kojima se zasnivaju procjene unutar DOP-a za period 2015.-2017. godina.

Negativni efekti svjetske ekonomske krize snažno su uzdrmali bosansko-hercegovačko (BH) gospodarstvo tijekom 2011. i 2012. godine, što je rezultiralo godišnjim padom indeksa industrijske proizvodnje od 3,3 % u odnosu na prethodni period. Ovo su najslabiji ostvareni indeksi industrijske proizvodnje u usporedbi sa nekoliko posljednjih godina kada je BH gospodarstvo ostvarivalo godišnje stope rasta od preko 8 %.

Prema projekcijama Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) Bosne i Hercegovine period od 2015.-2017. godine bi, s obzirom na pretpostavku normalizacije svjetskog gospodarstva, trebao obilježiti povratak gospodarstva na raniji trend realnog rasta po stopama iznad 5 %.

Ponovno jačanje BH vanjske trgovine i priliva novca izvana trebalo bi dovesti do jačeg intenziviranja gospodarstva u usporedbi sa ranijim periodom.

To drugim riječima znači intenzivnije povećanje proizvodnje i zaposlenosti u periodu 2015.-2017., koje bi trebalo rezultirati rastom dohotka kako kod poduzeća tako i domaćinstava, s jedne strane, i rastom javnih prihoda kako po osnovu vanjske trgovine, tako i domaće potrošnje, s druge strane.

Snažniji rast zaposlenosti u vrijeme punog BH gospodarskog oporavka bi zasigurno trebao ojačati raspoloživi dohodak ne samo direktno kroz primanja zaposlenih nego i kroz porast socijalnih transfera čija veličina izravno ovisi od zarađenih dohodaka po osnovi zaposlenosti.

Glavne pretpostavke za realizaciju ovakvo postavljenih ciljeva leže u provođenju strukturnih reformi realnog, financijskog i javnog sektora, što će voditi poboljšanju konkurentnosti i fleksibilnosti ukupnog gospodarstva BIH, povećanju štednje i investicija, te višem stupnju pokrivenosti uvoza izvozom.

Za nas kao lokalnu zajednicu poseban značaj treba dati reformi javnoga sektora, čiji bi konačan rezultat trebao biti optimalna dobro organizirana i racionalna javna uprava, koja će biti pokretač a ne kočničar lokalnog razvoja.

Da bi se realizirali ovakvo postavljeni makroekonomski ciljevi u periodu 2015.-2017. godina biti će neophodno isključiti niz pretpostavki i rizika koji stoje na putu njihove realizacije.

Ključne uloge za postizanje ovih ciljeva biti će poboljšanje investicijske klime, daljnje ujednačavanje poslovne legislative sa standardima Europske unije (EU), čime će biti otklonjene moguće barijere za povećanje izvoza, ubrzavanje administrativnih procedura, povećanja produktivnosti i uspješnosti domaćih subjekata, gdje poseban značaj ima daljni nastavak restrukturiranja i privatizacije poduzeća.

Posebno značajnim smatramo nastavak procesa integracija BH gospodarstva i društva u procesu EU, koji bi trebao dodatno osnažiti gospodarski sektor, pružajući veću zakonsku zaštitu investitorima, i pripremajući nas za izazove europskog tržišta.

Pred svim Vladama, pa tako i pred Nama stoje veliki izazovi na smanjenju ukupne javne potrošnje, van onoga što možemo nazvati fiskalno odgovornim i održivim. U predstojećem srednjoročnom periodu biti će potrebno izvršiti određene uštede na niskoprioritetnim projektima i njihovo prevođenje u korist visokoprioritetnih projekata, u skladu sa plansko-razvojnim projektima općine Odžak.

Poglavlje 3: Srednjoročna fiskalna strategija

U ovom poglavlju su prikazane projekcije prihoda za financiranje javne potrošnje općine Odžak koje se očekuju tijekom srednjoročnog perioda. Izradi se pristupilo na osnovu postojećih politika, procjene Službe o naplativosti prihoda koji se ostvaruju po osnovi njihove aktivnosti i analize naplate prihoda po vrstama u prethodnom i tekućem periodu. Projekciju prihoda na državnoj razini za naredni trogodišnji period izradila je Makroekonomska jedinica Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje. (MAU).

Globalna financijska i ekonomska kriza stavila je na težak ispit sve one koji se bave izradom projekcija prihoda. Nepoznanicu u vezi sa dubinom i širinom krize, a potom neizvjesnost oko vremena i tempa izlaska iz krize zahtijevaju konstantno prilagođavanje projekcijama prihoda tekućim makroekonomskim trendovima u 2014. godini. Odjeljenje za makroekonomsku analizu Uprave za neizravno oporezivanje BIH je u nekoliko navrata revidiralo projekcije prihoda u tijeku 2012., i 2013. godine. Posljednje projekcije su poslužile kao polazište fiskalnim vlastima i razinama vlada u BIH za pripremu proračuna za 2014., a bile su i predmetom redovitog pregleda Međunarodnog monetarnog fonda u sklopu izvršenja stand-by aranžmana sa ovom financijskom institucijom. S obzirom da prihodi od neizravnih poreza čine preko 80 % poreznih prihoda, njihove projekcije predstavljaju bitnu osnovu godišnjeg i srednjoročnog planiranja proračuna svih razina vlada u BIH.

Dešavanja u gospodarstvu u BIH u 2012. i 2013. godini pokazuju da, za razliku od nekih razvijenih zemalja, BIH još ne može podvući crtu, sagledati negativne efekte i izjaviti da je kriza za nama.

Porezni sustav u Bosni i Hercegovini i politika oporezivanja različito su organizirani, od sustava neizravnog oporezivanja koji je u nadležnosti BIH, preko sustava direktnih poreza (porez na dohodak, porez na dobit) koji je u nadležnosti entiteta, pa do poreznih prihoda (imovinskih poreza, porez od igara na sreću) koji su u nadležnosti Županija.

Projekcija prihoda od neizravnih poreza

Prihodi prikupljeni po osnovu neizravnih poreza uplaćuju se na Jedinствeni račun Uprave za neizravno oporezivanje (UNO), nakon čega se raspoređuju u skladu sa Zakonom o sustavu neizravnog oporezivanja u BIH i Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda sa jedinstvenog računa.

Sukladno Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BIH detaljno je regulirana raspodjela prihoda od neizravnih poreza između Federacije, Županija, jedinica lokalne samouprave i Direkcije za ceste.

Projekcije prihoda od neizravnih poreza, koje je izradila Uprava za neizravno oporezivanje BIH za period 2015. do 2017. godine, bazirane su na slijedećim postavkama:

1. prognozi makroekonomskih pokazatelja koje je izradila Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP) za spomenuti period,
2. daljnjoj primjeni Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u skladu sa dinamikom smanjenja i ukidanja carina na uvoz dobara porijeklom iz EU, i
3. primjeni članka 21. Zakona o trošarinama koji podrazumijeva kontinuirano usklađivanje stopa trošarina u BIH sa minimalnim standardima u EU.

Projekcije uključuju efekte povećanja posebne trošarine na cigarete, počevši od 2012. sa 0,15 na 0,30 KM po pakovanju, kao i planiranog kontinuiranog povećavanja iste u svakoj narednoj godini za 0,15 KM po pakovanju.

Polazeći od gornjih pretpostavki, uvažavajući tekuće trendove, povijesna kretanja i sezonske sheme, očekuje se da će se nastaviti trend porasta prihoda od neizravnih poreza u 2014. u odnosu na 2013. godinu za 6,8%, u 2015. g. za 7% u odnosu na 2014. g., te u 2016. g. u odnosu na 2015. g. za 6,8%. Budući da do trenutka izrade DOP-a općine Odžak za period 2015.-2017. god. još uvijek nismo došli do cjelovitog DOP-a F BiH za isti period, ne možemo sa sigurnošću reći kakva će biti kretanja u 2017. u odnosu na 2016. godinu. S toga ćemo pretpostaviti da će se kontinuitet porasta očekivanih prihoda od PDV-a nastaviti i u 2017. u odnosu na 2016. g., te da taj porast neće biti manji od 5%.

Tablica 1: Prihodi od PDV-a koji su ostvareni u 2013., planirani u 2014. g., te koji se planiraju u DOP-u 2015.-2017.g.

Vrsta neizravnog poreza	Ostvareno u 2013.	Planirano u 2014.	Planirano u DOP-u za 2015.	Planirano u DOP-u za 2016.	Planirano u DOP-u za 2017.
- prihodi od neizravnih poreza koji pripadaju jedinicama lokalne samouprave (717141)	1.165.403	1.520.500	1.625.500	1.600.000	1.650.000
- prihodi od neizravnih poreza koji pripadaju Direkciji cesta (717131)	167.662	180.000	180.000	190.000	200.000
Sveukupno	1.333.065	1.700.500	1.805.500	1.790.000	1.850.000

Projekcija prihoda od izravnih poreza

Pored prihoda sa Jedinog računa UNO-a proračun općine Odžak puni se i iz nekoliko vrsta izravnih (direktnih) poreza, kao što su: porez na dohodak, porez na plaću, porez na imovinu, porezi na promet proizvoda i usluga, te ostalih poreza.

Na samom početku treba istaći da se „aktivnim“ poreznim prihodima mogu smatrati samo porez na dohodak i porez na imovinu, dok svi ostali porezni prihodi predstavljaju zaostale porezne obveze iz ranijih godina, odnosno iz godina kada su ti porezni propisi bili na snazi.

U slučaju poreza na promet, tu se radi o obvezama koje su nastale prije uvođenja poreza na dodanu vrijednost, odnosno prije 01.01.2006. godine. Kada govorimo o porezima kao što su porez na plaću, porez na dobit pojedinaca, te nekoliko poreza iz kategorije ostalih poreza (porez na tvrtku, reklamu, porez za zaštitu ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nepogoda) oni svoju izvornost nalaze u federalnom Zakonu o porezu na plaću, odnosno županijskom Zakonu o porezima, koji su u cijelosti ili djelomično van snage stavljeni 31.12.2008. godine.

Porez na dohodak

Porez na dohodak prema novom Zakonu o porezu na dohodak, koji je počeo sa primjenom 01.01.2009. godine predstavlja sintetički oblik oporezivanja prihoda iz poreza na plaću i poreza na dodatna primanja poreza na dobit od gospodarske i profesionalne djelatnosti, poreza na prihod od poljoprivrede, poreza na prihod od autorskih prava, izuma i tehnoloških unapređenja, poreza na ukupan prihod fizičkih osoba, poreza na dohodak od imovine i imovinskih prava i porez na prihod od igara na sreću.

Budući da je uvođenjem poreza na dohodak nestalo niz poreza građana koji su ranije regulirale Županije i prihodi koje su Županije oporezivali će postati dio osnovice poreza na dohodak, bilo je potrebno izračunati novu minimalnu stopu za raspodjelu prihoda (između Županija i općina) od poreza na dohodak, sa pretpostavkom neutralnosti prihoda, tj. da prihodi od poreza na dohodak

budu na istoj razini prihoda od poreza koji će biti zamijenjeni istim.

Projekcije prihoda od poreza na dohodak sa stopom poreza od 10 % uz osnovni osobni odbitak od 300 KM mjesečno, pokazale su određena smanjenja po svim izvorima koji su obuhvaćeni porezom na dohodak

Očekivana razina prihoda od poreza na dohodak u 2014. godini iznosi 289.500 KM, u 2015. iznositi će 300.000 KM, i u 2016. godini iznositi će 315.000 KM a u 2017. godini 350.000 KM.

Porez na dobit pojedinaca/fizičkih osoba, kako smo gore naveli predstavlja porezni prihod koji svoju izvornost nalazi u odredbama Županijskog zakona o porezima i koji predstavlja zaostalu poreznu obvezu nastalu prije 31.12.2008. godine.

U 2013. godini od poreza na dobit pojedinaca ostvareno je 1.957 KM, a u planu proračuna za 2014. godinu planiran je iznos od 2.350 KM. S druge strane, realizacija poreza na dobit za prva četiri mjeseca 2014. godine u iznosu od 399 KM, nagovještava mogućnost da su većim dijelom iscrpljene obveze iz ranijih godina, i da bi smo trebali izvršiti revidiranje prvobitnog plana za 2014. godinu. Ukoliko su ovakvi zaključci ispravni onda se u nastupajućem periodu za koji se planira DOP mora pristupiti radikalnijem smanjenju prihoda od poreza na dobit pojedinaca, tako da bi smo u 2014. planirali do 1.000 KM, u 2015. iznos do 1.000 KM, u 2016. iznos do 500 KM, a u 2017. g. 400 KM.

Porez na plaću, jednako kao i porez na dobit pojedinaca, realizira se isključivo kao uplata zaostalih obveza. Također i kod poreza na plaću primjetno je značajno smanjenje u realizaciji u prva četiri mjeseca 2014. godine, koje iznosi svega 236 KM. Stavimo li u odnos ovo izvršenje s planiranim iznosom za 2014. (236 KM), nameće se potreba njegovog smanjenja i dovođenja u realne i ostvarive okvire.

S toga u 2015. godini od poreza na plaću planirati iznos od 450 KM, u 2016. godini iznos 400 KM, i u 2017. godini 300 KM.

Porez na imovinu svoje izvorište crpi iz odredaba Zakona o porezima Županije Posavske i predstavlja sintetički zbir nekoliko imovinskih poreza kao što su porez na imovinu, porez na promet nepokretnosti pravnih osoba i porez na naslijeđe i darove.

Budući da realizacija poreza na imovinu za prva četiri mjeseca tekuće proračunske godine nije u skladu sa planiranim ostvarenjem, potrebnim smatramo u nastupajućem srednjoročnom planu izvršiti njegovo korigiranje na niže, na način da ćemo u 2015. godini planirati iznos od 95.000 KM, u 2016. godini iznos od 94.000 KM i u 2017. godini iznos od 90.000 KM.

Porezi na promet proizvoda i usluga, svoju izvornost nalazi u federalnom Zakonu o porezu na promet proizvoda i usluga, koji je van snage stavljen 31.12.2005.

Međutim, u izvršenju prihoda proračuna za prva četiri mjeseca od PPPU nije ništa ostvareno možemo smatrati da će realizacija ovog poreza potpuno nestati.

Ostali porezi, predstavljaju skupinu manje zastupljenih poreznih prihoda (porez na reklamu i tvrtku, poseban porez na zaštitu ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća), koji se javljaju isključivo kao naplata obveze za neplaćene poreze iz ranijih godina. Ovdje se radi o porezima čije je redovno ubiranje od strane porezne administracije prestalo sa početkom primjene Zakona o porezu na dohodak (porez na reklamu, i porez na tvrtku), i o poreznim prihodima koji su izmjenama Zakona o zaštiti i spašavanju iz posebnog poreza preimenovani u posebnu naknadu za zaštitu i spašavanje.

Budući da je od svih nabrojanih ostalih poreza od planiranih 2.150 KM, za prva četiri mjeseca ostvareno svega 255,00 KM, neizostavno se nameće potreba revidiranja prvobitno planiranog iznosa, i u skladu sa tim novim planom predviđati ostale poreze u DOP-u. Uvažavajući ovakve pretpostavke u 2015. godini od ostalih poreza planiramo iznos od 1.200 KM, u 2016. godini iznos od 1.000 KM, i u 2017. godini iznos od 1.000 KM.

Projekcija neporeznih prihoda

Ukupan očekivani iznos neporeznih prihoda u 2014. godini trebao bi iznositi 1.286.000 KM, što predstavlja porast od 46 % u odnosu na razinu ostvarenih neporeznih prihoda u 2013. godini. Projektirani rast neporeznih prihoda u nastupajućem srednjoročnom periodu motiviran je uvođenjem i primjenom novih izvora i boljim korištenjem postojećih kapaciteta što bi trebalo rezultirati boljom realizacijom u narednim godinama.

Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika

Pored ovoga, druga najznačajnija stavka jesu *ostali prihodi od imovine* koji predstavljaju nekoliko vrsta zakupnina kao što su: za neizgrađeno građevinsko zemljište, javne površine, državno poljoprivredno zemljište i zakupnina za korištenje poslovnih prostora kojima upravlja općina Odžak, i od kojih bi se u proračun za 2014. godinu trebalo uplatiti 200.750 KM.

Što se tiče *prihoda od kamata na depozite u banci*, oni sami po sebi ne predstavljaju relevantan izvor prihoda proračuna, te njihovo povećanje ovisi isključivo od povećanja iznosa depozita u bankama. S toga prihode od kamata na depozite u bankama i prihode od pozitivnih tečajnih razlika u periodu trajanja DOP-a planiramo u iznosu od najviše 1.000 KM.

Naknade, pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga

U 2014. godini planirane su u iznosu od 1.035.000 KM i predstavljaju 55 % ukupnih neporeznih prihoda. U strukturi naknada, pristojbi i prihoda od pružanja javnih usluga možemo prepoznati: administrativne pristojbe, komunalne pristojbe, posebne naknade i pristojbe, prihode od pružanja javnih usluga, neplanirane uplate – prihode i ostale proračunske naknade.

Administrativne pristojbe kao prihod proračuna općine Odžak, svoje izvorište imaju u Odluci o općinskim naknadama i pristojbama sa Tarifom, i predstavljaju nekoliko općinskih administrativnih pristojbi i naknada, među kojima su: pristojba za izdavanje izvoda iz matične knjige rođenih, pristojba za izdavanje uvjerenja o državljanstvu, pristojba za vjenčanje, naknada za ovjeru fotokopija potpisa, naknada za podneske i slično. Radi se o izvoru prihoda proračuna koji u strukturi neporeznih prihoda čini 9,97 %. Planom proračuna za 2014. godinu administrativne pristojbe su planirane u iznosu od 270.000 KM, a prema podacima o izvršenju za prva četiri mjeseca isti su ostvareni u iznosu od 158.000 KM, što ukazuje na potrebu smanjenja prvobitno planiranog iznosa administrativnih pristojbi u 2014. godini, i kasnije i njihovo dovođenje u realne okvire. S toga u nastupajućem srednjoročnom periodu od administrativnih pristojbi u 2015., 2016. i 2017. godini planirati do 110.000 KM.

Komunalne pristojbe svoje izvorište imaju u Odluci o općinskim komunalnim pristojbama čiji sastavni dio je Tarifa komunalnih pristojbi. Najznačajnija komunalna pristojba jeste pristojba na istaknutu tvrtku na poslovnim i drugim prostorijama koja je u 2014. godini planirana u iznosu od 100.000 KM. Na temelju podatka o izvršenju komunalnih pristojbi za period 01.01.-30.04.2014. sa sigurnošću možemo reći da je planirani iznos realan te da na bazi njega možemo u nastupajućem srednjoročnom periodu DOP-a planirati u svim godinama iznos od po 150.000 KM.

Ostale proračunske naknade i pristojbe predstavljaju široku paletu različitih naknada kao što su: naknade za uređenje građevinskog zemljišta, naknade za tehnički pregled građevina, naknade za osiguranje od požara, naknade za zauzimanje javnih površina, naknade za reklame postavljene na javnim površinama i slične. S osnove ostalih proračunskih naknada u 2014. godini planirano je da se realizira 106.000 KM. S druge strane, ostvarenje za prva četiri mjeseca u iznosu od 85.000 KM, i uzimajući u obzir činjenicu da je tek početak građevinske sezone, planirani iznos za 2014. godinu je realan, ostvariv i dobra osnova za planiranje u narednom trogodišnjem periodu. S toga, u 2015.-2017 planiramo iznos od 120.000 KM.

Posebne naknade i pristojbe, također predstavljaju veću skupinu pojedinačnih naknada i pristojbi kao što su: cestovne naknade, geodetske pristojbe, posebne naknade za zaštitu ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, naknade za vatrogasne jedinice iz premije osiguranja imovine od požara i prirodnih sila, te naknade iz funkcionalne premije osiguranja od auto-odgovornosti za vatrogasne jedinice i ostale posebne naknade i pristojbe.

U planu proračuna za 2014. godinu od posebnih naknada i pristojbi planira se prikupiti iznos od 109.000 KM. Prema raspoloživim podacima, za prva četiri mjeseca 2014. ostvareno je 80.000 KM, što potvrđuje realno planiranje i predstavlja dobru osnovu za predviđanje posebnih naknada i pristojbi u periodu 2015.-2017. S toga, u 2015. godini od posebnih naknada i pristojbi planiramo iznos od 130.000 KM, u 2016. 130.000 KM i u 2017. godini iznos od 140.000 KM.

Prihodi od pružanja javnih usluga predstavljaju prihode od usluga pravnim i fizičkim osobama kao što je: rad Komisije za tehnički prijem objekata, usluge kopiranja različitih dokumenata građanima i slično, koji su planirani u iznosu od 55.000 KM, čineći 3 % ukupnih neporeznih prihoda. Ostvareni priliv ovih prihoda za prva četiri mjeseca 2014. godine (.22.000 KM) dovodi u pitanje prvobitnu procjenu, te otvara mogućnost da se, kako u izmijenjenom planu za 2014., tako i u DOP-u za 2015.-2017. izvrši njihovo smanjenje. S toga za 2015., 2016. i 2017. godinu planiramo iznos od po 50.000 KM.

Novčane kazne neporezne prirode u 2014. godini planirane u iznosu od 4.000 KM, i predstavljaju zanemariv iznos (niti 0,1 % ukupnih prihoda i primitaka), od kojeg i, u godinama trajanja DOP-a ne očekujemo više. S toga za period 2015.-2017. planiramo po 1.000 KM.

Projekcija tekućih potpora (grantova)

U Proračunu općine Odžak za 2014. godinu tekuće potpore (grantovi) planirane su u iznosu od 535.000 KM, i predstavljaju 13 % ukupnih prihoda. Imajući u vidu da nema naznaka da bi se moglo u nastupajućem trogodišnjem periodu nastaviti sa nekim projektima koji su predviđeni da se realiziraju u ovoj godini, u 2015., 2016. i 2017. godini od tekućih potpora planiramo ostvariti po 450.000 KM.

Ove tekuće potpore planirale bi se isključivo kao potpore Županije Posavske za sufinanciranje prijevoza učenika, za sufinanciranje dijela izdataka za deratizaciju i dezinsekciju, te manji iznos u vidu nenamjenske potpore proračunu općine Odžak.

Projekcija primitaka

U proračunu općine Odžak za 2014. godinu primici se planiraju u ukupnom iznosu od 442.000 KM, i oni predstavljaju 13 % ukupnih prihoda i primitaka.

U nastupajućem trogodišnjem periodu za koji se radi DOP, u značajnoj mjeri promijeniti će se dosada stečena slika o ukupnim iznosima i strukturi pozicija primitaka. Kao nova pozicija javljati će se pozicija primitaka od dugoročnog zaduživanja, koje se odnosi za nabavku tehnologije za integriranog upravljanja općinskim dobrima zasnovanog na geoinformacijskom sustavu (GIS) projekat.

Tablica: Ukupni prihodi i primici ostvareni u 2013., planirani u 2014., i koji se planiraju u DOP-u za 2015.-2017.

Vrsta prihoda i primitaka	Ostvareno u 2013.	Planirano u 2014.	Planirano u DOP-u za 2015.	Planirano u DOP-u za 2016.	Planirano u DOP-u za 2017.
Porezni prihodi	1.780.602	1.837.300	1.520.500	1.625.500	1.700.000
Neporezni prihodi	1.337.787	1.504.000	1.550.000	1.800.000	1.900.000
Tekuće potpore	142.699	510.000	350.000	500.000	450.000
Primici	330.260	570.000	110.000	170.000	200.000
Sveukupno	3.591.348	4.421.300	3.530.500	4.095.500	4.250.000

Poglavlje 4: Upravljanje potrošnjom

U ovom poglavlju su sažeta pitanja iz oblasti upravljanja resursima javnog sektora i proračunske reforme u Bosni i Hercegovini. Ovakva analiza predstavlja važan element procesa srednjoročnog planiranja proračuna i pruža pregled strukture proračuna po ekonomskoj klasifikaciji, a koristi se za određivanje svih strukturalnih nejednakosti koje treba uzeti u obzir prilikom definiranja prioriternih rashoda i proračunskih ograničenja korisnika.

Zbog značajnog porasta potrošnje i slabog izvršenja prihoda po osnovu neizravnih poreza, fiskalno stanje u BIH se znatno pogoršalo koncem 2008. i u 2009. godini. Povećanje plaća u javnoj upravi i veća potrošnja na grantove/transfere po osnovu raznih prava, zajedno sa rastućim povratima PDV-a, te nižim prihodima od carina, rezultirali su godišnjim deficitima na razini Države, koji su se kretali u rasponu od 4-8% BDP-a.

Vlade u BIH, svjesne da bi dosadašnji trendovi potrošnje i postojeće izvršenje prihoda moglo dovesti do narušavanja platne bilance i time ugrozilo fiskalnu održivost u srednjoročnom periodu, odlučile su se primijeniti sveobuhvatnu strategiju usmjerenu ka očuvanju makroekonomske stabilnosti i održivog razvoja, te zatražile pomoć od MMF-a, kroz program Stand-by aranžmana. S tim u vezi, Vlada F BiH je usvojila Zakon o načinu ostvarivanja ušteta u Federaciji BiH- tijekom trajanja programa sa MMF-om.,

Zakon o načinu ostvarivanja ušteta uveo je smanjenje ukupne mase sredstava u iznosu od 10 % u usporedbi sa razinom potrošnje iz prosinca 2008. godine na kategorije plaća i doprinosa svih proračunskih korisnika, naknada koja nemaju karakter plaća, tekućih grantova i ostalih tekućih rashoda.

Odredbe ovoga Zakona se odnose na Federalnu, Kantonalne i općinske razine vlasti, kao i na izvanproračunske fondove u F BiH.

1. Tekući rashodi u javnom sektoru

Pričuva proračuna

Sukladno odredbama Zakona o proračunima u F BiH u općinskom proračunu za 2014. godinu planirana su sredstva pričuve u iznosu od 25.000 KM, koja služe za pokriće hitnih i nepredviđenih izdataka koji se mogu pojaviti tijekom godine.

Uvažavajući dosadašnju praksu i sve intenzivniju pojavu nepredviđenih rashoda (poplave, grad i slično) neizostavnim se nameće potreba da se u nastupajućem periodu planiraju značajna pričuvna sredstva kako na poziciji pričuve Civilne zaštite, tako i na poziciji pričuve Općinskog načelnika. S toga u DOP-u za 2015-2017. godina planirati ukupna pričuvna sredstva do iznosa od 50.000 KM godišnje.

Plaće i naknade

Očekuje se da će ukupna očekivana potrošnja na plaće, naknade troškova zaposlenih i doprinose poslodavca u 2014. godini iznositi 1.120.000 KM, što je za 2,27 % je na nivou 2013. godini. Ovakvo projicirana potrošnja na plaće naknade i doprinose u 2014. godini trebala bi se zadržati u 2015. godini, budući da je to posljednja godina u kojoj se imaju primjenjivati ograničenja koja proizlaze iz odredaba Zakona o načinu ostvarivanja ušteda u F BiH. Što se tiče druge dvije godine trajanja DOP-a, procjenjujemo da bi rashodi na plaće i naknade trebale imati tendenciju kretanja do iznosa od 1.050.000 KM po svakoj proračunskoj godini.

Tablica: Plaće i naknade u proteklom periodu, u planu za 2014., i u DOP-u 2015.-2017
(**u varijanti ne ulaska u sustav Trezora)

Naziv	Ostvareno u 2012.	Ostvareno u 2013.	Planirano u 2014.	Projekcija u DOP-u za 2015.	Projekcija u DOP-u za 2016.	Projekcija u DOP-u za 2017.
Bruto plaća	749.477	754.254	830.000	760.000	760.000	800.000
Naknade	211.173	210.000	205.000	210.000	210.000	210.000
Dopr. posl.	78.700	86.000	95.000	90.000	90.000	92.000
Svega:	1.039.350	1.050.254	1.130.000	1.060.000	1.060.000	1.102.000

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Što se tiče plana za 2014. godinu, izdaci za materijal, sitan inventar i usluge planirani su u iznosu od 1.094.000KM., i predstavljaju 20 % rashoda i izdataka u proračunu. Što se tiče projekcije izdataka za materijal, sitan inventar i usluge u nastupajućem srednjoročnom periodu, intencije predlagača idu u pravcu da se ovi izdaci pozicioniraju do iznosa od 850.000 -900.000 KM. Kada govorimo o rizicima koji mogu uticati na povećanje ovih izdataka, oni su najviše povezani sa kretanjima cijena na tržištu energenata, bilo izravno, bilo neizravno. Pored ovoga, određeni rizici u povećanju izdataka za materijal, sitan inventar i usluge predstavlja i činjenica da općina Odžak svake godine u nabavu stalne imovine ulaže značajna sredstva, što za sobom povlači i potrebu za povećanim tekućim održavanjem. Uzimajući u obzir gore rečeno, u 2015. godini za izdatke za materijal, sitan inventar i usluge planiramo utrošiti 850.000, u 2016. 875.000 KM, i u 2017. godini 900.000 KM.

Tekući grantovi (transferi)

Sukladno standardnoj proračunskoj klasifikaciji i Kontnom planu za proračun u F BiH tekući grantovi/transferi se dijele:

- grantove drugim razinama vlasti,
- grantovi pojedincima,
- grantovi neprofitnim organizacijama,
- transfere za poticaj razvoja poduzetništva i obrta, i
- ostale grantove- povrati i drugo

Ukupni tekući grantovi/transferi u planu proračuna za 2014. godinu iznose 1.045.500,00 i u odnosu na iste u 2013. godini 1.198.500,00 što predstavlja 88% iznosa 2013. godine.

Grantovi drugima razinama vlada

Grantovi drugim razinama vlasti predstavljaju davanja za: Mjesne zajednice, Radio postaju Odžak, JU Centar za kulturu, KUD-ma na području općine, Športskom savezu općine Odžak, brojnim športskim kolektivima, Centru za socijalni rad Odžak, JU Dom zdravlja Odžak, i Općinskom izbornom povjerenstvu Odžak.

Za financiranje njihovih potreba u 2014. godini planirana su sredstva u iznosu od 342.900 KM, što je neznatno manje u odnosu na planirana sredstva u 2013. godini.

Što se tiče projekcije tekućih grantova drugim razinama vlasti u nastupajućem srednjoročnom periodu 2015.-2017. godina, on će umnogome ovisiti o činjenici da li će općina Odžak od 2015. godine prijeći na sustav trezorsko/rizničnog poslovanja ili neće. Pođemo li od pretpostavke da općina Odžak i nakon 01.01.2015., i kasnije, zadržava postojeći sustav poslovanja, tada bi smo tekuće grantove drugim razinama vlasti pozicionirali do iznosa od 300.000 KM, za svaku godinu trajanja DOP-a, Ukoliko se opredijelimo za politiku trezorskog poslovanja, tada iz skupine grantova drugim razinama vlasti izostavljamo Mjesne zajednice, Centar za socijalni rad, koji postaju „redovni“ korisnici proračuna, i tada će nam za preostale "druge razine vlada" biti dostatan iznos koji po svakoj godini trajanja DOP-a ne bi prelazio 200.000 KM.

Grantovi pojedincima

Ukupna davanja pojedincima u planu proračuna za 2014. godinu iznose 501.200 KM i čini 45 % ukupnih tekućih grantova. Grantovi pojedincima u biti predstavljaju nekoliko vrsta socijalnih davanja (naknade za neuposlone roditelje, socijalne pomoći i pomoći u liječenju pojedinaca, naknade za raseljene osobe), grant za financiranje prijevoza učenika, studentske stipendije, naknade za doplatu MIO-a.

Što se tiče projekcije grantova pojedincima u nastupajućem srednjoročnom periodu, njihov ukupan iznos planira se na razini od 300.000 KM po svakoj godini trajanja DOP-a.

Grantovi neprofitnim organizacija

Sa ukupnim iznosom od 194.400 KM u 2013. godini, predstavljaju najznačajniju skupinu tekućih grantova, koji sudjeluju sa 16 %. Ovdje se radi o tekućim grantovima humanitarnim organizacijama, vjerskim zajednicama, DVD-ma, Udrugama proisteklim iz Domovinskoga rata, odgojno obrazovnim ustanovama, političkim strankama-vijećničkim skupinama i ostalim udruženjima. Što se tiče projekcije grantova neprofitnim organizacijama u predstojećem trogodišnjem periodu, i ovdje je prisutna dilema vezana za (ne) ulazak općine Odžak u sustav trezora/riznice. Ukoliko se zadrži postojeći sustav poslovanja, tada bi u periodu 2015.-2017., na poziciji grantova neprofitnim organizacijama, bilo potrebno planirati iznos od po 300.000 KM. Međutim, ukoliko se pređe na trezorski sustav poslovanja, tada bi na ime grantova neprofitnim organizacijama planirali iznos od po 270.000 KM, za svaku godinu trajanja DOP-a.

Ostali grantovi-povrati i drugo

Pojednostavljenim rječnikom kazano, radi se o sredstvima koja su namijenjena za povrat više plaćenog poreza na dohodak iz 2013. i ranijih godina, te obveza po osnovi „izvršnih sudskih presuda i rješenja o izvršenju“. Za ove namjene u 2014. godini planiran je iznos od 40.000 KM. Razlog ovakvog povećanja ovih sredstava leži u činjenici, da je s jedne strane, obveza povrata više uplaćenog poreza na dohodak iz 2012. pristigla na naplatu u 2014.godini, te sa druge strane, na naplatu pristižu izvršne sudske presude koje su vođenje tijekom nekoliko proteklih godina, i čije plaćanje se ne može više odlagati (postalo je izvršno). Uvažavajući gore rečeno, u nastupajućem srednjoročnom periodu za koji se planira DOP, biti će potrebno postojeći iznos sredstava postupno povećavati, na način da bi smo u 2015. godini planirali iznos od 125.000 KM, a u 2016. i 2017 godini iznos od 130.000 KM po svakoj godini.

2. Kapitalni izdaci i transferi

Kapitalni grantovi

U planu proračuna za 2014 godinu kapitalni grantovi su planirani kao: kapitalni grantovi drugim razinama vlasti, kapitalni grantovi pojedincima i kapitalni grantovi neprofitnim organizacijama, u ukupnom iznosu od 20.000 KM.

Kapitalni grantovi drugim razinama vlasti

Predstavljaju sredstva za kapitalna ulaganja na prostoru Mjesnih zajednica, kroz nastavak ranije započetih projekata izgradnje ili rekonstrukcije domova kulture, ili nabave građevinskog zemljišta na kojem će se u narednim godinama graditi novi domovi kulture i drugi javni objekti. Za ove namjene je u 2014 godini planiran iznos od 20.000 KM. Budući da se u većini slučajeva radi o već započetim projektima, za očekivati je i nastavak ovih aktivnosti, te stoga u godinama DOP-a za 2015.-2017 za kapitalne grantove drugim razinama vlasti planiramo iznos do 100.000 KM po svakoj godini.

Kapitalni grantovi pojedincima

Kapitalni grantovi pojedincima u osnovi predstavljaju proračunsku stavku koja svoje krajnje mjesto potrošnje ima kod pojedinaca, a u cilju nabave (sufinanciranja) potrebe u mjesnim zajednicama kao što je financiranje čišćenja divljih deponija, uređenja pročelja i vanjskih radova na domovima kulture, izgradnja centralnog grijanja, svlačionica za potrebe športskih klubova, uređenje domova, demontaža krovova, kupovina softvera u Centru za kulturu, sufinanciranje potreba u Kući nade, potpora u organizaciji kulturnih manifestacija, zaštita životinja (pasa lotalica), edukacija djece u slučaju konzumiranja droga, edukacija poljoprivrednika, informiranje potrošača o svojim pravima, potpora mladima.

Kapitalni izdaci

Izdaci za nabavu stalnih sredstava

Izdaci za nabavu stalnih sredstava u planu proračuna za 2014. godinu planirali su u iznosu od 1.007.000 KM, i u skladu sa standardnom proračunskom klasifikacijom sastoje se od:

- nabave zemljišta, šuma i višegodišnjih nasada,
- nabave građevina,
- nabave opreme,
- nabave stalnih sredstava u obliku prava, i
- rekonstrukcije i investicijskog održavanja.

2015-2017 potrebno je planirati iznos od po 150.000 KM po svakoj proračunskoj godini.

Nabava građevina predstavlja najbrojniju skupinu kapitalnih izdataka, koja je u 2014 godini planirana u iznosu od 125.000 KM, i koji čini 15 % ukupnih kapitalnih izdataka. Svakako najznačajniji projekt koji se planira realizirati u narednom srednjoročnom periodu jeste projekt iz oblasti vodosnadbijevanja i zaštite okoliša u narednom periodu za te namjene planira se utrošiti 300.000,00 do 400.000,00 KM.

Treba istaći da svi projekti koji se planiraju realizirati u nastupajućem srednjoročnom periodu svoje izvorište imaju u Integriranoj strategiji razvoja općine Odžak za 2011-2020. godinu. Posebno treba istaći stavak izgradnje poslovne zone i projekte u oblasti vodosnadbijevanja i zaštiti okoliša, nastavak izgradnje ostale cestovne infrastrukture po Mjesnim zajednicama, nastavak izgradnje sakralnih objekata na području općine Odžak.

Nabava opreme (namještaj, računari, vozila)

Za nabavu opreme za potrebe organa uprave općine Odžak u 2014. godini planiran je iznos od 25.000 KM, što predstavlja 5 % ukupnih izdataka za nabavu stalnih sredstava. Od značajnijih potreba koje su planirane u 2014. godini treba posebno izdvojiti nabavu službenih auta, zatim nabavu opreme i programa za trezorsko poslovanje, te druge potrebne opreme. Pored ovoga, planira

se i pozicija obnova geodetske mreže, koja bi trebala koštati 10.000 KM, te nabava opreme za potrebe CZ u visini od 5.000 KM.

Što se tiče planova i potreba općine Odžak za nabavom opreme u predstojećem trogodišnjem periodu, oni bi trebali biti planirani do iznosa od najviše 20.000 KM po svakoj godini.

Nabava stalnih sredstava u obliku prava

U planu proračuna za 2014. godinu za nabavu stalnih sredstava u obliku prava planiran je iznos od 100.000 KM, što predstavlja 0,05 % ukupnih izdataka za nabavu stalnih sredstava.

U nastupajućem srednjoročnom periodu za koji se planira DOP 2015-2017., nabava sredstava u obliku prava općinski proračun bi trebala koštati do iznosa od 65.000 KM po svakoj godini, a financirali bi se projekti koji su planirani u strategiji razvoja općine: izrada prostornog plana općine Odžak, izmjene i dopune urbanističkog plana, izrade strategije razvoja poljoprivrede, nastavak radova na komasaciji.

Rekonstrukcija i investicijsko održavanje

Za ove namijene je u proračunu za 2014. godinu osigurano ukupno 50.000 KM, što čini 8 % ukupnih izdataka za nabavu stalnih sredstava. Što se tiče ovih izdataka u nastupajućem periodu, a koji su planirani i ugrađeni u plansko razvojne dokumente općine Odžak, za veći dio projekata je planiran nastavak realizacije, gdje posebno ističemo ulaganja u i oko Centra za poduzetništvo (opremanje, edukacije, javno privatno partnerstvo, poslovni inkubator), uređenje korita rijeke Bosne, rekonstrukciju kanalske mreže i sl., za čiji dovršetak će biti potrebno planirati iznose od oko 100.000 KM po svakoj godini trajanja DOP-a.

Izdaci za otplatu dugova

U DOP-u za 2015-2017 trebali planirati izdatke na ime otplate dugova. Planirani su u iznosu od 70.000, a za kamate 20-30.000 KM godišnje

Poglavlje 5: Proračunski prioriteti za period 2015.-2017.

Proračun je glavni instrument za provođenje politika Općinskog načelnika. On je sredstvo putem kojeg se strateški ciljevi sprovode u usluge, programe i aktivnosti koje ispunjavaju socijalne i ekonomske potrebe zajednice. Najvažniji strateški ciljevi općine Odžak definirani su u Integriranoj strategiji razvoja općine Odžak za period 2011-2020. godina (Strategija), sa operativnim ciljevima i programima, koji imaju zadatak potpomoći u realizaciji svakog od postavljenih ciljeva. Budući da postojećim Dokumentom okvirnog proračuna za 2015-2017. nećemo moći realizirati sve postavljene ciljeve, s punim pravom se nadamo da ćemo u narednim srednjoročnim planovima to uspjeti, i od općine Odžak koristeći sve raspoložive resurse stvoriti poslovno prepoznatljiv i ugodan prostor za poduzetništvo i život u njemu.

Suočeni sa zahtjevima proračunskih korisnika, interesnih skupina i građana koji nadilaze raspoloživa sredstva, Općinski načelnik mora donijeti odluku o prioritetnim projektima koji se mogu realizirati u skladu sa raspoloživim sredstvima, među kojima posebno želimo istaći:

- sustav vodosnadbjevanja i odvodnje na području naše općine,
- dovršetak lokalne cestovne infrastrukture po Mjesnim zajednicama,
- nastavak izgradnje infrastrukture u Poduzetničkoj zoni „Sjever“,
- unapređenje postojećeg malog i srednjeg poduzetništva i obrta, posebno nakon stavljanja u funkciju Centra za poduzetništvo, poslovnog inkubatora i dr.,
- unapređenje poljoprivredne proizvodnje, u kojem se nalaze značajni kapaciteti za zapošljavanje stanovništva, i dr.

Općinski načelnik

